

Musikk for teaterscene

Veiledning til kontraktsinngåelse

Innenfor musikk for teaterscene skiller vi mellom to avtaleformer: 1) **Store rettigheter** og 2) **Små rettigheter**. Med **store rettigheter** mener vi *musikal, opera, ballett* osv - genre hvor musikken er helt sentral for og uløselig knyttet til stykkets fremdrift. Med **små rettigheter** mener vi *nyskrevet scorekomposisjon til en teaterforestilling*. Som for eksempel når en komponist setter musikk til Den Nasjonale Scenes oppsetning av «Gjengangere». Musikken fungerer her som en «underscore», og kan være underliggende musikk eller lydbilde.

Her snakker vi altså om to ulike avregningsmåter og avtaleverk, avhengig av hvilken type musikkdramatisk komposisjon som skal skrives. Hvilken form for bestilling som foreligger - om det er for eksempel en helaftens musikal eller bakgrunnsmusikk til sceneforestilling - må altså først avklares.

Ved 1) **Store rettigheter** honoreres komponisten ved *et bestillingshonorar for verket, i tillegg til en royaltydel per solgte billett*. Foreløpig eksisterer det ikke formaliserte faste satser verken for bestillingshonoraret eller royaltyavklaring (NOPA arbeider med dette for øyeblikket). Det kan være naturlig å ta et varsomt utgangspunkt i NOPA/NKFs satser for komposisjon når det kommer til bestillingshonoraret ([Veiledende komponistsatser](#)). Det er vanlig å dele utbetalingen i tre: ved kontraktsinngåelse, ved prøvestart, og ved premiere.

Frem til formaliserte avtaler er på plass, er NOPAs anbefaling for royalties følgende: Dramatikerforbundet og NTO* (Norsk teater- og orkesterforening) har en generell avtale om at dramatiker skal ha ca. 12-16 % royalty per solgte billett (brutto), ved nyskrevne tekstlige verk. Ved musikkdramatikk innen store rettigheter anbefaler NOPA derfor at det skrives en avtale mellom dramatiker (eller annen opphaver) og komponist som klargjør at *royaltyprosenten fordeles likt på dramatiker (eller annen opphaver) og komponist. Dvs. at komponist vil sitte på en royaltyrettighet på 6-8%*. Det bør også artikuleres i avtalen at rettighetene til verket, for eksempel ved videresalg til andre teaterhus, vil eies av dramatiker og komponist, i sameie.

Det er verdt å merke seg at teatrene ofte foreslår at bestillingshonoraret utbetales som et forskudd på royalty. Dette mener vi ikke er tilstrekkelig, og man bør få betalt både for selve komponeringsjobben, samt gjennom royalties ved en prosentsats av brutto billettinntekter.

Ved 2) **Små rettigheter** inntreffer foreløpig avtalen av 01.03.2015 mellom NHO og komponistorganisasjonene. Denne avtalen går delvis via TONO, det vil si at totalhonoraret består av *et bestillingshonorar, i tillegg til etterutbetalt avregning fra TONO*. Bestillingshonoraret følger faste satser, som står utskrevet i avtalen.

Små rettigheter inntreffer også når musikk som allerede er skrevet, utgitt og forvaltes av TONO, benyttes i teateroppsetninger. Da faller imidlertid bestillingshonoraret bort.

Note: Det er verdt å merke seg at denne avtalen gikk ut 31.12 2016, og en ny avtale mellom NTO og NOPA/NKF er nå i sluttforhandlinger, og vil settes i verk høsten 2018. Hvis mulig, anbefaler vi å vente med kontraktsinngåelse til dette skjer. Men hvis kontrakt inngås før den nye avtalen trer i kraft, er det verdt å merke seg noen punkter ved den allerede eksisterende avtale:

Dette gjelder særlig pkt 4, 5 og 6: «Særlig krevende oppgaver», «prøvetimer/planlegging» og «forhold som reguleres ved egen avtale». Vær obs på å klargjøre følgende ovenfor oppdragsgiver:

1) Hvis verket ditt krever *stor grad av musikalsk arrangering*, gir punkt 4, «Særlig krevende oppgaver», rom for en økonomisk kompensasjon.

2) Pkt. 5, «Prøvetid»: *I hvor stor grad forventes det at du som komponist skal være tilstede under prøvetiden?* Hvis oppsetningens arbeidsform krever at komponisten skriver musikken på forhånd, og deretter forventes å være tilstede for bearbeiding i hoveddeler av prøvetiden, bør dette kompenseres for. En tommelfingerregel kan være at komponisten som en del av bestillingshonoraret er tilgjengelig for tilrettelegging ca 1/3 av den totale prøvetiden. Det er også her svært viktig med en tidlig forventningsavklaring i forhold til regissør, slik at avtalen speiler dette.

3) Vær også observant på pkt. 6, «Forhold som reguleres under egen avtale». Det kan være lurt å avklare et visst antall reiser med opphold osv. Dette kan være nødvendig for komposisjonen og innstudering av verket, og må i så fall inn i kontrakten. Husk også å avklare andre utgifter knyttet til komposisjonen – studioleie osv. Hvis du som komponist i tillegg har rollen som musikalsk leder, eller repetitør-funksjon under prøvetid, skal dette også kompenseres.

Et siste punkt verdt å merke seg er at svært mange teaterhus har en tendens til å vise til teatermusikkavtalen mellom NTO og NOPA/NKF, også ved musikalbestilling - som da egentlig skal avregnes ved store rettigheter. Ved musikkkomposisjon – hvor musikken har en så sentral funksjon og er av stor kompleksitet – er det ikke naturlig å benytte satsene fra NTO som er ment for små rettigheter, da disse ikke vil speile arbeidets omfang. (Se da tidligere nevnte anbefaling på kontraktinngåelse for 1) store rettigheter.)

Noen teatre bruker begrepet «skapende musiker» i sin kreditering av komponister som også bidrar musikalsk på scenen under forestilling. Vi anbefaler at alle opphavere sikrer at de skal krediteres som komponist i sin kontrakt med teatrene.

* NTO er organisasjonen for norske offentlige teatre og orkesterforeninger. De aller fleste store norske teaterhus er medlemmer i denne foreningen, og forholder seg derfor til avtaleverk gjort av den.